

הדרכה לתצפית לאיתור זיהוי בציפורים

כתבו: הדס כץ שדה חן ושלומית ליפשיץ

הנחיות כלליות לעריכת תצפית בציפורים

1. יש לגשת למקום שבו רוצים לצפות, בשקט, בהליכה איטית וללא תנועות ידיים מוגזמות.
2. כאשר הגעתם לנקודת התצפית, שבו בשקט והמעיתו בתנועה ובדבור וחכו בסבלנות.
3. כשנראית ציפור אין להצביע עליה אלא להסביר במילים ובשקט היכן היא נמצאת.
4. הבחינו במיקום הציפור ובהתנהגותה.
5. אילו דברים מעניינים גיליתם? תארו והסבירו מדוע עוררו בכם עניין.

המלצות

1. שעות התצפית הרצויות: בין 07.00 ל-10.00 בבוקר (בשעות אלו הציפורים פעילות בחיפוש אחר מזון לאחר שנת הלילה ואז ניתן לצפות בהן בקלות).
2. משך התצפית במקום מסוים המאפשר לראות את רוב הציפורים בו הוא כ-20 דקות: 5 דקות ראשונות של התרגלות הציפורים והתלמידים, 10 דקות תצפית, ו-5 דקות סיכום ורישום התצפית. רצוי לצפות ממקום ישיבה בצל.
3. לאחר תצפית פליאה, מומלץ לתרגל בבית זיהוי של ציפורי הבר המצויות בחצר ובגינה בעזרת אתר האינטרנט של ציפורי הבר בחצר- www.yardbirds.org.il במדור 'למידה' – תת מדור 'זיהוי ציפורים' בו ניתן להתאמן על זיהוי ציפורים לפי מראן ולפי קולותיהן.

איתור זיהוי ציפורים על פי המראה:

א. פעילות בכיתה

כדי לזהות ציפורים עלינו להכיר את **מבנה ומאפייני גופן** ולזהות בו **תכונות בולטות**: גודל, צורה, צבע. נוכל להיעזר בצורת המקור ובגודלו, אזורים בגוף בעלי צבע בולט (רגליים, ראש, צוואר, בטן, גב). היעזרו בציור המצורף למטה.

אחד האמצעים היעילים להכרת ציפורים הוא **מגדיר או מדריך ציפורים**.

התבוננו ב-2-3 מגדירים או מדריכי ציפורים וראו מהו המידע הניתן לכם בכל אחד מהמגדירים: שם המין בשפה אחת או שתיים, שם משפחה, תמונה, קישור לקול, מידע על סביבת החיים ומועד הימצאותה בארץ.

ב. פעילות בחוץ

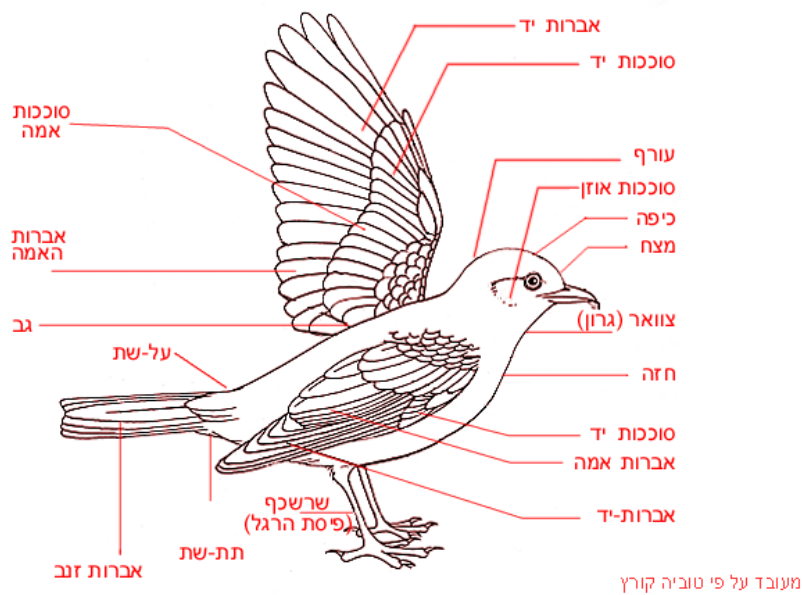
הנחיות להתבוננות: ניתן להיעזר בדף תצפית לאיפיון לפי 6 תכונות זיהוי **בקישור**

1. התבוננו בציפור וחפשו סימנים בולטים לזיהוי: גודל, זנב, ציצית, צבע, שילוב צבעים.
2. עיקבו אחר מיקום הפעילות של הציפור- על הקרקע, בתוך השיחים, בגוף המים, על המדשאה.
3. עקבו אחרי פעילות הציפור: תארו כיצד נעה (הולכת? רצה? קופצת? אחר?), כיצד עפה (דואה? בתנועת כנף חזקה? ריפרוף? אחר?)

4. תארו את החברתיות של הציפור: בזוג? יחיד? להקה?
3. חפשו את הציפור במגדיר [41 מיני ציפורים בסביבה הקרובה](http://www.yardbirds.org.il/birds) (רצוי לשאת אותו מנוילן) בצד אחד של המגדיר מוצגות ציפורים קטנות מיונה ובצד השני ציפורים בגודל יונה או יותר
4. אם לא זיהיתם, היעזרו בקישור לדף הציפורים של המרכז לטיפוח ציפורי הבר בבית ובחצר

<http://www.yardbirds.org.il/birds>

5. להתמחות נוספת בהגדרת ציפורים- היעזרו במגדיר ציפורי ארץ ישראל או בצפר מומחה.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף מדעים
הפיקוח על הוראת מדע וטכנולוגיה

